

Tot el que hauríem de poder trobar en una biblioteca

Penso en Jean-Paul Sartre i en l'actitud de l'Autodidacte, un personatge de *La nau-sea*, que explica a Antoine Roquentin, principal protagonista d'aquesta novel·la del 1938, que des de fa set anys va diàriament a la biblioteca de Bauville i que llegeix tots els llibres seguint un rigorós ordre alfabètic. Ara és a la lletra L. «K després de J. L després de K. Ha passat brutalment de l'estudi dels coleòpters a la mecànica quàntica, d'una obra sobre Tamerlà a un pamflet catòlic sobre el darwinisme, sense desconcertar-se ni un moment».

Setanta-cinc anys més tard, ni les biblioteques, ni la gent que hi treballa, ni la majoria dels seus usuaris relacionem només aquests equipaments culturals amb llibres perquè, tal com correspon a una societat cada vegada més complexa i a uns ciutadans cada cop més diversos, en aquests últims vint anys les biblioteques no han parat d'assajar noves fórmules i d'oferir serveis que Jean-Paul Sartre i que segurament molts de nosaltres no imaginàvem. Tenen a favor seu la gratuïtat i la proximitat del servei. Descomptant les escoles, potser no hi ha cap altre equipament cultural tan eficaç i tan universal com les biblioteques.

És per això que, ara que s'anuncia que l'any vinent s'inaugurarà la nova Biblioteca de l'Estat a Girona —de la qual Olga Bas ens explica algunes característiques—, Carme Renedo, Blai Gasull, Ester Suriñach i les quatre bibliotecàries que entrevista Daniel Chicano, cadascuna com a exemple de biblioteca amb una realitat social diferent, ens expliquen en el dossier que publiquem en aquest número què són i què poden arribar a ser les biblioteques públiques de les nostres comarques. No hi ha, però, naturalment, un únic punt de vista, i no fan tampoc unes mateixes propostes perquè avui, també més que mai, les biblioteques estan canviant contínuament. Són dinàmiques, com ho és també el concepte de cultura.

I, no obstant això, la primera cosa que també ens ve al cap a molts encara avui quan pensem en una biblioteca són els llibres. I encara que sapiguem, com ja ens va advertir Borges a *La biblioteca de Babel*, que els que imaginem una biblioteca universal oblidem que el que té límits és el nombre possible de llibres, avui no podem ignorar tampoc que, gràcies a Internet, qualsevol biblioteca pot oferir un catàleg que ens acosta a aquella biblioteca universal impossible. És paradoxal que això passi en una època que les biblioteques ofereixen moltes propostes que van més enllà dels llibres,

i és paradoxal que això passi —com diu Carme Renedo en el seu article— en una societat que va assumint cada cop amb més unanimitat que la col·lecció d'una biblioteca ja no ha de representar «la totalitat del coneixement humà», sinó que «en fa prou d'oferir una selecció d'informació fiable i significativa i de ser un punt de referència i d'intermediació vers la documentació externa».

Escrivim aquestes paraules sense deixar, però, de tenir presents també les queixes d'alguns llibreters perquè les biblioteques han deixat de comprar tants de llibres com feien, cosa que, segons deia Guillem Terribas, gerent i primer responsable de la Llibreria 22, de Girona, en una entrevista al *Vilaweb Lletres*, en alguns casos arribava a significar un 5 % de la facturació total. I això és també paradoxal: les biblioteques no havien posat mai tants de llibres al nostre abast com avui, però, que recordem, mai tampoc se n'havien queixat tant alguns llibreters com fan ara. És segurament una altra conseqüència de la crisi, però ens fa l'efecte que és també més que això, i que aquestes queixes, com tots els dubtes o les confusions que puguem tenir sobre aquests equipaments culturals, tenen sobretot a veure amb el fet que avui les biblioteques són molt diferents del que eren i amb el fet que ofereixen moltes més coses del que abans oferien. Esperem que aquest dossier ens ajudi una mica a tots a aclarir cap a on van. Des d'aquest punt de vista, penso que no era tan sols necessari, sinó que també era urgentment necessari.

Infografia de Pep Caballé.